

2. ÜNİTE

BEYLİKTE DEVLETE OSMANLI (1299-1453)

- 2.1. Osmanlı Devleti'nin Kuruluşuna Dair Görüşler
- 2.2. Beylikten Devlete Siyasi ve Askerî Gelişmeler
- 2.3. Osmanlı Devleti'nde Ordu, Hukuk ve Toprak Sistemi
- 2.4. Osmanlı Devleti'nin İskân ve İstimalet Politikası
- 2.5. Osmanlı Devleti'nde İlim ve İrfan Geleneği

► Anahtar Kavramlar

- devşirme sistemi
- irfan
- iskân
- istimalet
- kapıkulu
- Rumeli Türklüğü
- tımar
- vakıf

TARİH 10

ARİF ÖZBEYLİ

2. ÜNİTE

BEYLİKTEN DEVLETE OSMANLI (1299-1453)

OSMAN BEY (1281-1324)

Tahta Geçme

Yaşı: 23

Saltanat Süresi:43

Ölüm Yaşı:66

ORHAN BEY (1324-1361)

Saltanat

Yaşı: 36

Saltanat

Süresi: 36

I. MURAT(1361-1389)

Saltanat

Yaşı:34

Saltanat

Süresi:29.2

Ölüm yaşı: 63.2

YILDIRIM BAYEZİT (1389-1402)

Tahta Geçme Yaşı: 29

Saltanat Süresi:13.1

Saltanat Sonundaki

Yaşı:42

Ölüm Yaşı:43

ÇELEBİ MEHMET (1413-1421)

Tahta Geçme Yaşı:

24

Saltanat Süresi:7.11

Saltanat Sonundaki

Yaşı:32

Ölüm Yaşı:32

II. MURAT (1421-1451)

Tahta Geçme Yaşı: 17.4

Saltanat

Süresi: 23.7, 4.4

Saltanat Sonundaki

Yaşı: 40, 47

Ölüm Yaşı: 49

Sultan İkinci Abdülhamid Dönemi Osmanlı Arması.

46 x 57 cm.

2.3. OSMANLI DEVLETİ'NDE ORDU, HUKUK VE TOPRAK SİSTEMİ

- Anadolu'nun kuzeybatı ucunda kurulan Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede büyümesinde ve üç kıtada hâkimiyet kurmasındaki en önemli etkenlerden biri, askerî organizasyonda gösterdiği başarıydı. Doğu Roma sınırında bir uc beyi olan **Osman Gazi**; kendisine bağlı aşiret kuvvetleriyle ve **Akça Koca**, **Abdurrahman Gazi**, **Konur Alp**, **Turgut Alp**, **Köse Mihal** gibi gazi ve alpların desteğiyle gaza ve cihat anlayışı doğrultusunda hareket etti. **Doğu Roma'ya karşı kazanılan zaferler Osman Bey'in** itibarını artırdı ve etrafında **gaza ve ganimet** amacıyla Türkmen beyliklerine mensup aşiret kuvvetleri ve birçok gönüllü savaşçı toplandı.

► Kuruluş Dönemi'nde Osmanlıların daimî ve düzenli askerî birlikleri yoktu. Sınırları korumak ve Doğu Roma'ya karşı akın düzenlemek, uc kuvvetleri olarak da adlandırılan aşiret güçleri ile alpların ve gazilerin göreviydi. Ayrıca ihtiyaç durumlarında ücretli savaşçılar ve din uğruna savaşan sivil topluluklar da akınlara katılırdı. Ünlü tarihçi Âşıkpaşazade'ye göre bu sivil topluluklar; Gaziyân-ı Rum (Anadolu gazileri), Ahiyân-ı Rum (Anadolu ahileri), Baciyân-ı Rum (Anadolu bacıları) ve Abdalân-ı Rum (Anadolu abdalları) idi.

- Bunların yanı sıra **Anadolu beylikleri** de **Doğu Roma** üzerine düzenlenen bazı seferlere destek kuvvet gönderirdi. Tamamı **atlı gazilerden** oluşan aşiret kuvvetleri bu birliklerle birlikte sefere çıkar, seferlerden sonra ise geçimlerini sağladıkları işlerinin başına dönerdi.

► **Orhan Bey** Dönemi'nin ilk yıllarında Osmanlı askerî kuvvetleri önceki dönemden farklı değildi. Bu yıllarda devlet, bir yandan fetihlerle topraklarını genişletmeye devam etti, bir yandan da yeni koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda teşkilatlanmayı sürdürdü. Orhan Bey Dönemi'nde **fetihlerin artması ve sınırların genişlemesi** üzerine **daimî bir orduya** ihtiyaç duyuldu. Bursa'nın Fethi'nden sonra oluşturulan ilk düzenli birlikler güçlü ve kalıcı bir yönetim yapısı oluşturulmasında önemli rol oynadı.

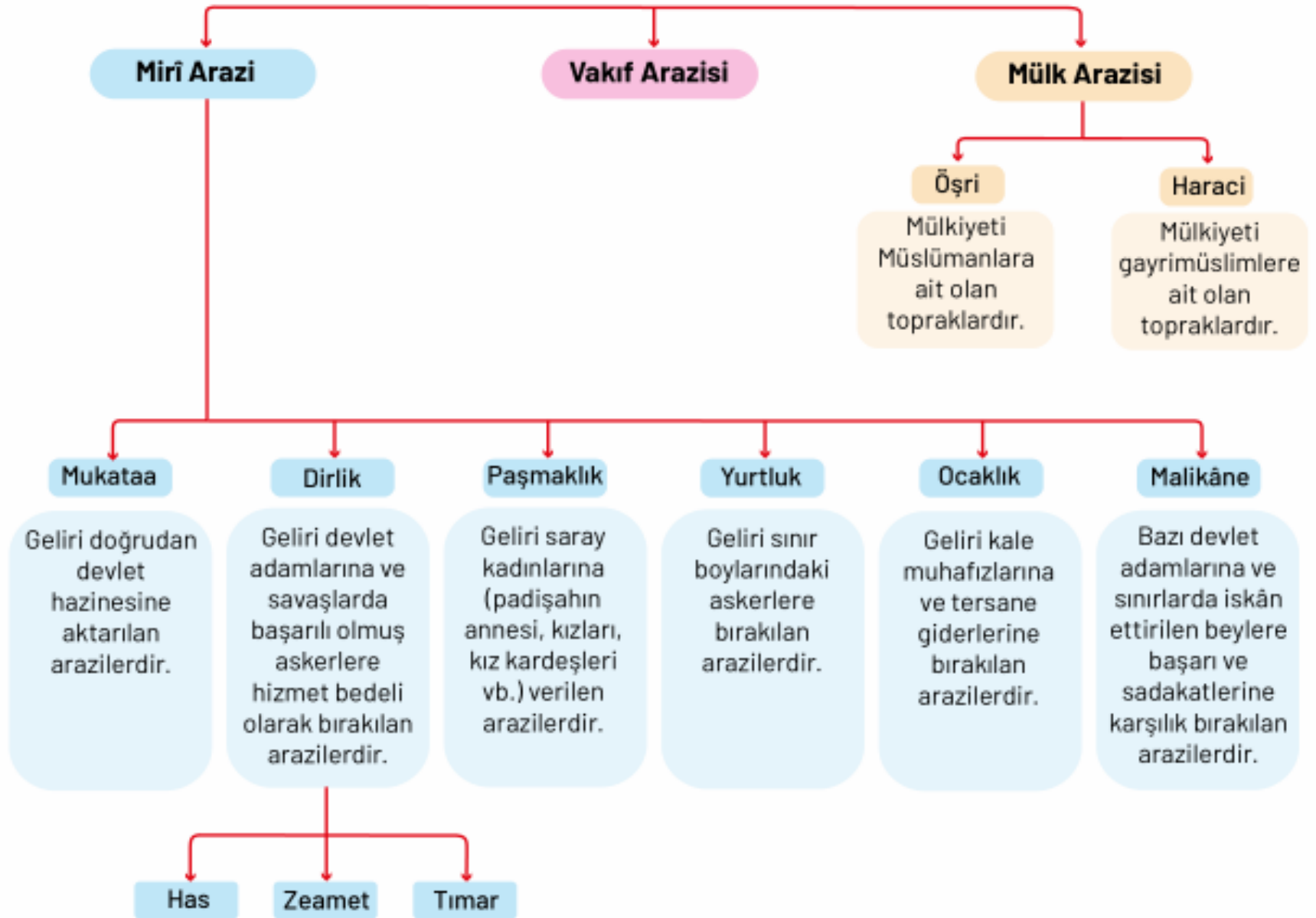

- Osmanlı Devleti'nin ilk düzenli askerî birlikleri olan **yaya ve müsellemler**, doğrudan padişaha bağlı olan hassa ordusunu oluşturuyordu. Yaya ve müsellemler, kapıkulu ocaklarının kurulmasının ardından geri hizmete çekilerek nakliye işlerinde, maden ocaklarında, kale inşaatlarında ve tersane hizmetlerinde görevlendirildi. Orhan Bey Dönemi'nde yaya ve müsellemlere ek olarak **bekâr Türk gençleri** arasından seçilen ve **ücret karşılığında askerlik** yapan **azaplar** da (yaya ve atlı birlikler) orduya alındı.

- Osmanlı Devleti'nin toprak sisteminde araziler genel olarak **mirî, mülk ve vakıf** olmak üzere üç başlıkta sınıflandırıldı. Kuruluş Dönemi'nden itibaren yeni fethedilen toprakların büyük bölümü mirî arazi olarak ayrıldı ve yönetildi. **Mirî araziler** özellikle tahıl üretimi yapılan ve tarla olarak kullanılan arazilerdi. Bunun dışında kalan bağ ve bahçeler ise **mülk** arazi olarak şahıslara bırakıldı. Aynı zamanda fetihten sonra mevcut sahiplerine bırakılan topraklar da **mülk** olarak adlandırıldı. Geliriyle hayır işleri yapılan araziler ise **vakıf arazisi** olarak kurumlara tahsis edildi.

Osmanlı Devleti'nde Toprak Sistemi

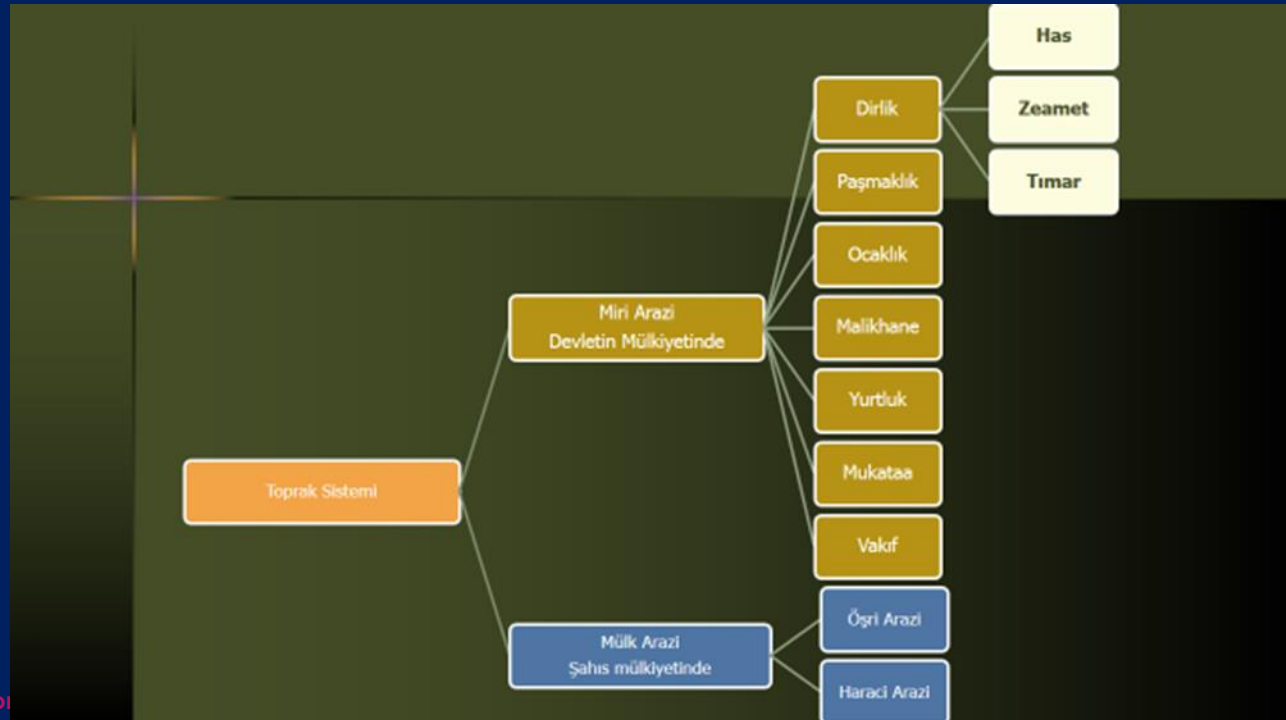

- Osmanlı ekonomisinin temeli tarımsal üretime dayalıydı. Devlet, tarımsal üretimin ana kaynağı olan mirî arazileri işletmek için ilk Türk-İslam devletlerindeki ikta sistemi ile yeni fethedilen bölgelerdeki geçmiş uygulamaları sentezleyerek tımar sistemi adı verilen bir düzen kurdu. **Tımar, belli bir bölgedeki vergi toplama yetkisinin hizmet karşılığında devlet görevlilerine tahsis edilmesi idi.** Tımar sisteminin temel unsuru ise çiftthane uygulamasıydı. Osmanlı toplumu, **yönetenler (askerî) ve yönetilenler (reaya)** olarak ikiye ayrılmıştı. Askerîler yönetici sınıftı ve vergiden muaftı.

Çiftthane sistemi

Köylü ailelere bir çift öküzün işleyebileceği büyüklükte miri arazinin tahsis edilmesine dayalı uygulama. Köylüler, bu toprak karşılığında devlete “**çift resmi**” adı verilen bir vergi öderdi.

► Reaya ise vergi ödemekle yükümlü yönetilenlerden oluşuyordu. Bu sayede devlet büyük bir kısmı aynı olan tarımsal vergileri topladı ve savaşa her an hazır, mali açıdan yük oluşturmeyan büyük bir orduya sahip oldu. Devletin idari birimi olan eyalet idaresi de timar sistemine dayanıyordu. Ancak bu sistem bütün eyaletlerde değil özellikle Rumeli, Anadolu, Kuzey Suriye gibi merkeze yakın eyaletlerde uygulandı.

- Osmanlı Devleti'nde toprağın devlete ait olduğu ilkesi hâkimdi. Fetihlerden hemen sonra kadı nezaretinde nüfus sayımı yapılarak bölgenin vergi mükellefleri ve gelir kaynakları tespit edilir, ardından bu veriler tahrir defterlerine kaydedilirdi.

بر قول و یا خود برجاویر صالحه دوت اچہ ستان و دوت اچہ آاندن النور و نوات
و براو کور و ابنک صالحه طرفیندن اکیشرا اچہ النور و برلوقعات قیوی برعاذ لسه
دوت قیوی بر اچہ و خارجدن کسہ لر برعاذ لسلرا کی قیوی بر اچہ و بر صغر برعاذ لسه
اکی اچہ آله و عباو کینک و صغر کینک و سایر یونک امثالی لسه صالحه فرق اچہ ده
بر اچہ و بر عریہ برنج و قور دی ادرم و اخییر صالحه سکا اچہ و بر عریہ خود صالحه
دوت اچہ و بر عریہ قاون و قارپوز و یاغی اوزوم و آله و اعرود و یونک امثالی لسه
صالحه اکی اچہ و بر عریہ تحمذ و یا خود بدوده بیج اولسه بر اچہ و بال و یاغ بیج اولسه
هر قناره اکی اچہ و آت یوکیل کلوب صالان میودن یوکنه اکیشرا اچہ رسم باج آله

- Tımar sistemine dair belgeye dayalı ilk bilgi, Orhan Bey zamanına kadar uzanmaktadır. **Tımarla ilgili ilk kayıt ise I. Murad Hüdavendigâr Dönemi'ne aittir.** Bu kayıtlar yoluyla askerîlerin olası keyfi uygulamalarına karşı reaya koruma altına alınır, aynı zamanda vergilendirilecek nüfusun da belirlenmesi sağlanırdı. **Tahrir işlemi** tamamlandıktan sonra bölgeye ait **vergi gelirleri, dirlik** adı verilen belirli büyüklükte arazi parçalarına ayrılır ve **bu dirlikler devlet görevlilerine veya ordu komutanlarına hizmetlerinin karşılığında** tahsis edilirdi. **Dirlikler,** yıllık gelirlerine göre **has, zeamet ve tımar** şeklinde üçe ayrılırdı.

HAS

Yıllık geliri 100.000 akçeden fazla olan dirliklerdir. Bu arazilerin geliri başta padişah olmak üzere hanedan üyelerine; vezirler, beylerbeyi, sancak beyi, Divân-ı Hümâyün üyeleri gibi yüksek dereceli devlet görevlilerine verilirdi.

ZEAMET

Yıllık geliri 20.000-100.000 akçe arasında olan dirliklerdir. Subaşı, tımar defterdarı, Divân-ı Hümâyün kâtibi ve çavuşu, eyalet defterdarı, alay beyi gibi orta dereceli devlet görevlilerine verilirdi.

TIMAR

Yıllık geliri 19.999 akçeye kadar olan dirliklerdir. Hizmetleri karşılığında tımarlı sipahilere (askerlere) tahsis edilirdi. Tımarların başlangıcı olan ilk üç veya altı bin akçe bir sipahinin maaşıydı ve buna "kılıç hakkı" adı verilirdi.

Vezir ▶

Kâtip ▶

Askerler ▶

► **Has, zeamet veya tımar arazisi** verilen kimselere **sahib-i arz** ya da **tımarlı sipahi** denirdi. Tımar sahipleri, kendi dirliği içindeki boş mirî arazileri devletin temsilcisi olarak reayaya dağıtır ve işletilmesini sağlardı. Dolayısıyla **reaya toprağın sahibi değil, kiracısıydı** ve ekip biçtiği toprağa karşılık devlete belirli miktarlarda vergi öderdi. Tımar sahibi ise vergi memuru konumundaydı ve alacağı vergi miktarı kanunlarla belirlenmişti. Reayanın hasat zamanında elde ettiği mahsulden aynî olarak **öşür** ya da **haraç vergisi** toplar ve bu **vergiyi nakde** çevirirdi.

▲ **Görsel 2.16:** Mirî araziyi işleyen köylü aile ve vergisini toplayan tımar sahibi (Temsilî)

- Tımarlı sipahiler kendi dirliklerinde ikamet etmek zorundaydı. Dirlikteki tarımsal üretimin en iyi şekilde organize edilmesinden ve köydeki düzenin sağlanmasından tımarlı sipahiler sorumluydu. Reayanın da sipahiye karşı yükümlülükleri vardı. Geçerli bir sebep olmadan üç yıl boyunca toprağı **ekmeyen reaya**, bir defaya mahsus olarak **çiftbozan** adlı bir **vergi** öderdi. Tımarlı sipahilerin kanunlarla belirlenen vergi ve hizmetler dışında reayadan ek vergi ya da hizmet talep etmesi durumunda köylüler tımarlı sipahiyi şikâyet edebilirdi. Bu durumda **tımarlı sipahi ile reaya** arasındaki **ilişkilerin** kanuna uygunluğunu denetlemek **kadıların** göreviydi.

► Tımarlı sipahiler vergi geliriyle hem geçimlerini sağlar hem de askerî hizmetleri yürütürdü. Has ve zeamet sahipleri reayadan devlet adına topladıkları vergiler karşılığında her beş bin akçe için bir, tımarlı sipahiler ise **kılıç hakkı** hariç olmak üzere her **üç bin akçe** için bir **cebelü** askeri yetiştirmek zorundaydı. **Cebelü**, tımarlı sipahinin yetiştirdiği ve savaşa götürmekle yükümlü olduğu zırhlı ve silahlı askerdi. Genellikle köylülerden ve sipahinin parayla aldığı veya savaşlarda esir ettiği kimselerden seçilen **cebelüler**, **tımar sahibi tarafından tam teçhizatlı olarak savaşa hazır tutulurdu.**

- Tımarlı sipahiler, savaş zamanlarında bölüklere ayrılarak kendi sancaklarındaki alay beylerinin komutasına girer; alay beyleri sancak beylerine, sancak beyleri ise beylerbeylerine tabi olurdu. Ancak tımarlı sipahilerin onda biri bölgeyi korumak ve işleri yürütmek için yerlerinde kalırdı. Mazeret belirtmeden savaşa gitmeyen sipahilerin tımarları ellerinden alınır, başarılı olanlar ise dirliklerine ekleme yapılarak ödüllendirilirdi.

- Osmanlı ordusunun büyük bölümünü eyaletlerden gelen tımarlı sipahiler oluştururdu. Bu askerler, savaş sırasında ordunun sağ ve sol kanatlarını oluşturur ve hilal düzeni gibi taktiklerle merkezdeki orduyu yanlardan gelebilecek saldırılara karşı korurdu.

▲
Görsel 2.18: I. Kosova Savaşı'ndaki Osmanlı askerlerini tasvir eden bir tablo, Harbiye Askerî Müzesi, İstanbul

► Kuruluş Dönemi'nde Balkanlarda Hristiyan tımarlı sipahilere ve onların Müslüman olmuş oğullarına da rastlanırdı. Tımarlı sipahiler kanuna aykırı davranmadıkları sürece ölene kadar dirliklerini işletme hakkına sahipti. Öldüklerinde ise oğullarına sadece kılıç hakkı verilir ve uygun görülen oğullar başka bir tımarla görevlendirilirdi. Bu uygulama sayesinde tımarın büyümesi engellenmiş olurdu.

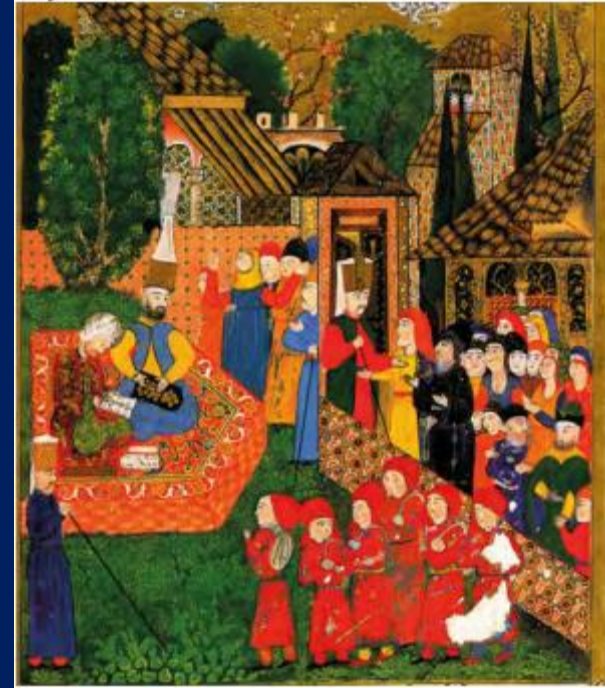

- Osmanlı ordusunun eyalet kuvvetlerinde tımarlı sipahilerin yanı sıra **yaya bir askerî** sınıf olan **azaplar da (azab, azeb)** bulunuyordu. Anadolu'daki genç, bekâr ve güçlü Türk erkekleri arasından seçilen azaplar, **kapıkulu ordusu** kurulduktan sonra piyade birliklerine dönüştü. Azaplar, savaşlarda ordunun en ön saflarında yer alarak ilk hücumu karşılar, ardından sağa ve sola çekilerek topçuların ateş etmesini sağlardı. Ayrıca sefer öncesinde öncü birlik olarak gönderilen akıncıların yanı sıra **Yörükler, ücretli askerler ve gönüllüler** de eyalet ordularında görev alırdı.

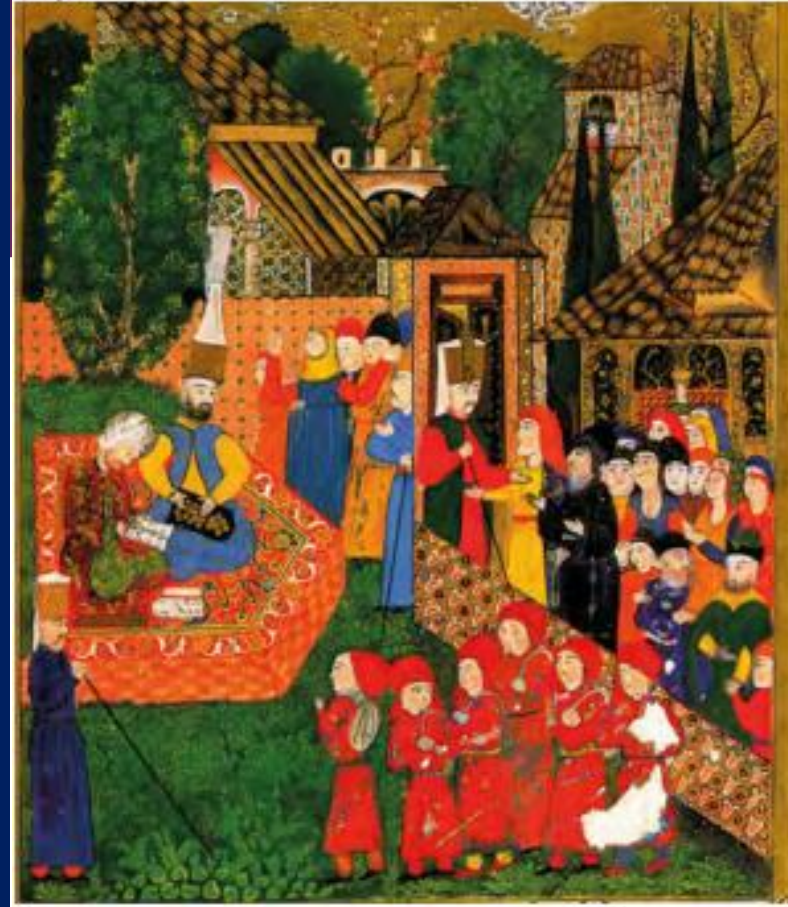
▲
Görsel 2.18: I. Kosova Savaşı'ndaki Osmanlı askerlerini tasvir eden bir tablo, Harbiye Askerî Müzesi, İstanbul

- Osmanlılar, Balkanlardaki başarıların ardından hem fetihleri sürdürmek hem de mevcut sınırları korumak amacıyla düzenli ve daimî bir orduya ihtiyaç duydu. Bu doğrultuda ilk olarak önceki Türk-İslam devletlerindeki **gulam** sisteminden hareketle geliştirilen **pençik** yöntemiyle kapıkulu ocakları oluşturuldu. Ancak **Ankara Savaşı** sonrasında bu yöntemin yetersiz kaldığı görülünce yeni bir düzenleme yapılarak **devşirme sistemine** geçildi ve kapıkulu ocaklarına asker alımı Osmanlı Devleti'ne özgü bu yöntemle yapılmaya başlandı.

▲ Süleymanname adlı eserde yer alan ve Balkanlardaki devşirme alımını tasvir eden bir minyatür, Topkapı Sarayı Müzesi, İstanbul

- Devşirme sistemi sayesinde devletin merkezinde bulunan ve doğrudan padişaha bağlı olan yönetici ve askerler aracılığıyla hem merkezî otorite hem de devletin kurumsal yapısı güçlendirildi.

▲ Süleymanname adlı eserde yer alan ve Balkanlardaki devşirme alımını tasvir eden bir minyatür, Topkapı Sarayı Müzesi, İstanbul

- Kapıkulu ocakları **yaya** (piyade) ve atlı (süvari) olmak üzere iki sınıftan oluşurdu. Yaya sınıfı **acemiler, yeniçeriler, cebeciler, topçular, top arabacıları, humbaracılar ve lağımcılar** olmak üzere alt sınıflara ayrılırdı. **Acemi Ocağında** eğitimlerini tamamlayan devşirmelerin çoğu **Yeniçeri Ocağına** kaydedilirdi.

- Yeniçeriler devletin merkezinde görev yapar ve üç ayda bir **ulufe** adı verilen maaşlar alırdı. Ayrıca yeni bir padişah tahta çıktığında kendilerine **cûlus bahşişi** dağıtılırdı. Tek mesleği askerlik olan yeniçeriler, başka işlerle uğraşamaz ve evlenemezlerdi. Bu nedenle devlet merkezindeki kışlalarında ikamet ederler, ihtiyaç durumlarında ise kara ve deniz sınırlarındaki kalelerin korunması ve şehirlerdeki asayişin sağlanması için farklı yerlere gönderilirlerdi.

Yeniçerilerin kullandığı yatağan kılıcı, Metropolitan Museum, New York/ ABD

- **Yeniçeri Ocağı**, padişahın atadığı **yeniçeri ağası** tarafından yönetilirdi. Tüm yeniçerilerin komutanı olan yeniçeri ağası, **saltanat merkezinin asayişinden de sorumluydu**. Ayrıca ocakla ilgili iş ve işlemleri yürütmek için her hafta **Ağa Divanı'nı toplar**, vezirlik ünvanına sahip olduğundan **Dîvân-ı Hümâyun toplantılarına** da katılırdı.

▲ **Görsel 2.19:** Yeniçeri ağası (Temsili)

- Kapıkulu ocaklarının yaya sınıfından olan **humbaracılar**; havan topu, el bombası, patlayıcı ve yanıcı madde üretir ve bunları savaş meydanlarında kullanırdı. **Cebeciler**, yeniçeri askerlerinin silahlarını ve savaş malzemelerini imal eder, bakımını yapar ve muhafaza ederdi. **Lağımıcılar** kuşatma harekâtlarında siper kazar ve istihkâmlarının altına tünel açardı. **Topçular** top döker, top mermisi yapar ve savaşlarda top atardı. **Top arabacıları** ise savaş meydanlarına deve, katır ve beygirlerle bu topları taşırdı.

Ateşli Silahlar ve Okçuluk

Yeniçeriler, II. Kosova Savaşı'nda (1448) ateşli silahlar kullanmıştır. 1514 Çaldıran ve 1517 Ridaniye Savaşlarında, Osmanlı ordusu topun yanı sıra tüfeği etkili bir şekilde kullanmıştır. Peki Osmanlı ordusu erken dönemde ateşli silahları kullanmasına rağmen ok ve yayı daha yüzlerce yıl neden kullanmaya devam etmiştir? Bunun sebebi ağızdan dolma tüfek ve tabancalarda isabetlilik oranının çok düşük olması ve mermi'nin havada yön değiştirmesidir. Oysa o dönemde İstanbul Okmeydanı'ndaki Atıcılar Tekkesi'nde 165-250 m mesafeden okla isabetli atışların yapıldığı bilinmektedir. Diğer bir sebep ise atış sıklığı, yani hızıdır. Erken dönem ateşli silahlar namı diğer ağızdan dolduruluyordu. Bu dönemdeki silahların ateşleme mekanizmaları sebebiyle kullanımı çok meşakkatliydi. Eğitimli bir asker dakikada ortalama bir el ateş edebiliyordu. Buna karşın kaynaklarda Selçuklu okçularının dakikada 20 ok atabildikleri belirtilmektedir. İyi bir okçu yetiştirmek için uzun süren eğitime ihtiyaç varken, tüfeğin öğretilmesi daha kolaydır. Yay, ateşli silahlarla karşılaştırıldığında, ateşli silahlar daha hesaplıdır. Osmanlı menzil yaylarının yapımı 1 ile 3 yıl sürmektedir. Ok yapımı uzmanlık gerektirdiği gibi yayın üretim süresi ve maliyeti de yüksektir. Bütün bu sebepler, Osmanlı ordusunda tüfekle birlikte ok ve yay da kullanımına neden olmuştur (Özveri, 2012, s.38-58'den düzenlenmiştir).

► **Kapıkulu süvarileri** -diğer ismiyle **atlı bölük halkı**- bizzat padişaha bağılı atlı kuvvetlerdi. **I. Murad Hüdavendigâr Dönemi**'nde Timurtaş Paşa'nın tavsiyesiyle **sipahi ve silahtar** adlı iki bölük olarak kurulmuş, daha sonra bu bölüklere **sağ ve sol ulufeciler** ile **sağ ve sol garipler** eklenmişti.

Sipahiler ve silahtarlar savaş esnasında padişahın silahlarını ve çadırını, **ulufeciler** saltanat sancaklarını, **garipler** ise ordu ağırlıklarını ve hazineyi korurdu. **Kapıkulu süvarileri** yeniçerilerden daha fazla maaş alır ve daha itibarlı bir konumda bulunurdu. Ancak **yeniçerilerin sayıca fazla olması**, onların etki gücünü artıran önemli bir faktördü.

- Osmanlı askerî teşkilatı; Türkiye Selçuklu, İlhanlı ve Memlûk ordularıyla benzer özelliklere sahiptir. XV. yüzyıl ortalarında Osmanlı ordusundaki toplam asker sayısının yüz bin civarında olduğu; bunların yaklaşık yirmi bininin kapıkulu askerlerinden, altmış binden fazlasının ise tımarlı sipahi ve cebelülerden meydana geldiği düşünülmektedir.

OSMANLI ORDUSU

Kara Kuvvetleri

Deniz Kuvvetleri (Donanma)

Kapıkulu Askerleri

Eyalet Askerleri

Yardımcı Kuvvetler

Kapıkulu Piyadeleri

- Acemiler
- Yeniçeriler
- Cebeciler
- Topçular
- Top arabacıları
- Humbaracılar
- Lağımcılar

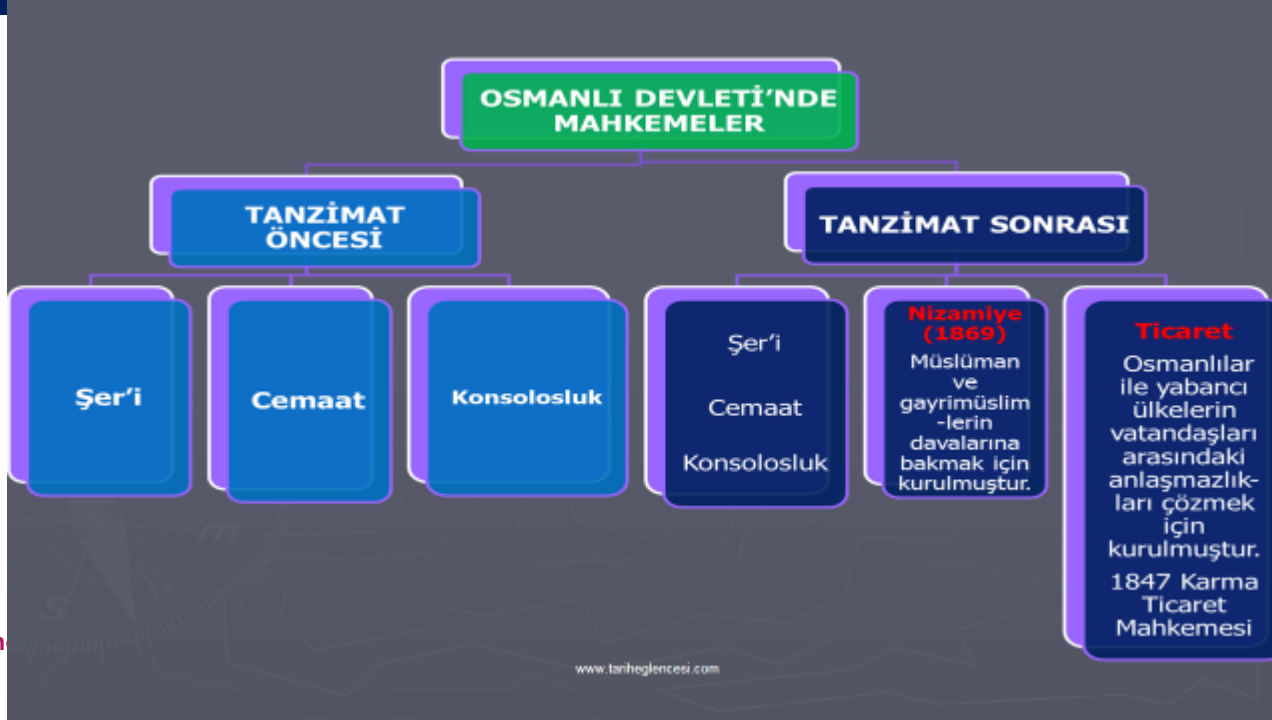
Kapıkulu Sûvarileri

- Silahtarlar
- Sipahiler
- Sağ ve sol ulufeciler
- Sağ ve sol garipler

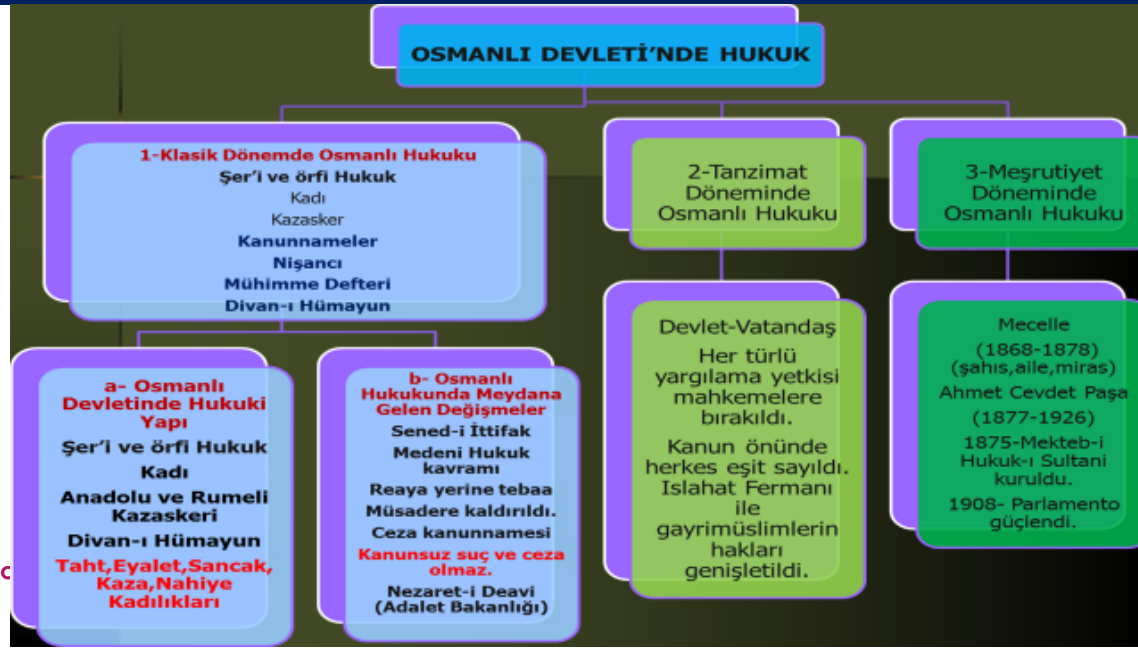
- Tımarlı sipahiler
- Yayalar ve müsellemler
- Azaplar
- Akıncılar

Bağlı devlet ve beyliklerin gönderdiği kuvvetler

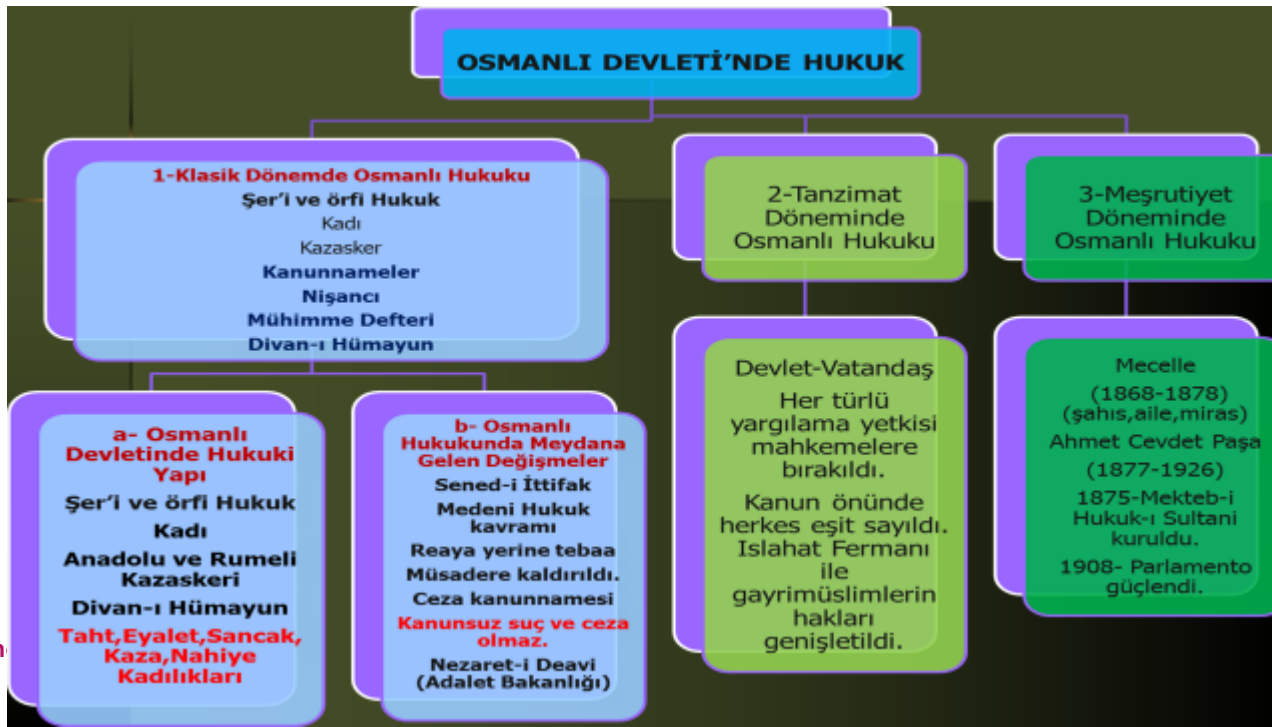
- Osmanlı Devleti'nde **hukuk**, **şeri ve örfi** olmak üzere iki farklı yargı sisteminden oluşurdu. Osmanlı hukukunun temeli, kurallarını **dinî** esaslardan alan **şeri hukuka** dayanmaktaydı. **Örfi hukuk** ise Türkistan'dan beri süregelen **âdet ve gelenekler** ile **fethedilen bölgelerdeki geçmiş uygulamalardan** oluşurdu. Genellikle idari ihtiyaçlara ve toplumsal koşullara göre belirlenmiş kurallardan oluşan **örfi hukukun şeri hukukla ters düşmemesi** gerekirdi. Padişahın, yargı yetkisini kullanarak çıkardığı **fermanlar, kanunnameler, beratlar ve emirler**, örfi hukukun en önemli kaynaklarındandı.

► Osmanlı Devleti'nde hem şeri hem de örfi yargılamalar şeri mahkemelerde yapılır, bu mahkemelere **kadılar** başkanlık ederdi. Osmanlılar yeni bir yer fethettiklerinde oraya hemen bir kadı tayin ederdi. Osmanlı Devleti'nde yargı teşkilatının başında **kazasker (kadı asker)** adı verilen devlet görevlileri bulunurdu. Dîvân-ı Hümâyunun asli üyesi olan kazasker, müderris ve kadıların tayininden sorumluydu. Ayrıca Dîvân-ı Hümâyuna gelen davaları inceleyip karara bağlamak da kazaskerin göreviydi.

- Osmanlı Devleti'nde **kadılar** çok geniş ve kapsamlı yetkilere sahipti. Kadıların öncelikli görevleri şeri ve örfi hukuka göre yargılama yapmak ve davaları karara bağlamaktı. Onların verdiği hükümlere hiçbir makam veya kişi müdahale edemezdi. Ancak verilen **hükümle ilgili tarafların bir itirazı veya şikâyeti varsa** konu **Dîvân-ı Hümâyunda** yeniden görüşülürdü.

- Kadılar, görev yaptıkları kazalarda hâkimliğin yanı sıra kaymakamlık, belediye başkanlığı, emniyet amirliği ve defterdarlık gibi günümüzdeki görev tanımlarına denk gelen iş ve işlemleri birlikte yürütürlerdi. Kazalardan daha küçük yerleşim birimleri olan nahiyelerde ise kadıların temsilcisi olarak kadı naipleri görev yapardı.

Kaza

Eskiden bulunduğu çevrenin ticari ve kültürel merkezi durumunda olan adli ve idari yerleşim bölgesi.

tariheglencesi

Kanalıma abone olup, destek olabilirsiniz.